

MALI OGLASI: 20 lir beseda, - **NAROCNINA:** mesečna 480, vnaprej; četrtletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - **FLRj:** izvod 10, mesečno 20 din. Poštni tekoči račun Založništva tržaškega tiska Trst 11-5374 - **ZA FLRj:** Agencija demokratskega inozemskega tiska, Dravna založba Slovenije, Ljubljana, Stirijskega 13, tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60. KB. 1. Z. 515 - **izdaja Založništva tržaškega tiska 13. ZOZ - Trst**

Mac Millan odklanja komentar Eisenhowerjevega odgovora SZ

Posvetovanje z državami Commonwealtha o angleškem odgovoru
Gaitskill se zavzema za sprejem pobude o konferenci

— Sovjetski predlog o opustitvi poskusov z atomskim orožjem za določeno obdobje moramo sprejeti in tudi predlagati, naj bi na konferenci razpravljali o opustitvi poskusov z atomskim orožjem, ki bi ga orožja pod mednarodno kontrolo. Sprejeti moram predlog o jedrsko demilitarizaciji zira: con, v Srednji Evropi. Mi pa bi morali predložiti svoj predlog, ki bi vključeval vse države v Zahodne Evrope ter iz Poljske, Češkoslovaške in Madžarske. Sprejeti bi morali tudi Sovjetski predlog o obravnavanju vojnih naprav, ki bi jih morali opustiti. Vse države, ki bi jih vključili, pa bi morali napraviti ne korak, da je in za začetek predlagamo, naj bi dežele, ki bi sodelovale na državnih konferenci, skupaj ne podpre načrt o gospodarskem razvoju vsega Blaznega morja, v kateri bi vključili finančni iz dohodkov od nafte, delno pa o OZN.

— (11) —

Pred pogajanjimi med Italijo in Avstrijo

RIM, 13. — Zunanji minister Pella je sprejel danes svojega veleposlanika na Dunaj, Angela Gennaro. Kot je za

Angel Corriassa, kot je znano, je predviden za letos a strisjsko - italijanski sestane na najvišji ravni. Sedaj ura no poročajo, da so se sporozumi glede dnevnega reda razgovorov, ki se bodo začeli na diplomatski ravni. Ravnjavljali bodo o političnih, gospodarskih, kulturnih in drugih vprašanjih, ki zanimata obe državi. Med drugega vprašanja spada brezovomno tveganje iz spor glede položaja avstrijske manjšine na Južnem

Prijateljska pogodba

**med LR Kitajsko
in Jemenom**

PEKING, 13. — Ministr
predsednik LR Kitajske Cue
taj ter namestnik ministrske
predsednika Jemena Moham
el Badr sta ob sklenju med

ter Dadi sta ob skrepu medbojnih razgovorov podpisajskupno poročilo, v kateremjavljata, da morajo kolonisti ter tuja vojaška oporištagiziniti s Srednjega vzhodaiz arabskih dežel. LR Kitajska podpira stališče Jemenglede Adena in protektoratana jugu. LR Kitajska in Jemen zahtevata izvajanje n

konferenca v Bandungu ter udeležiti načel miroljubnega sožitja, da »bodo lahko vsi narodi uživali svojo pravico do neodvisnosti in svobode ter spoznali miroljubno sožitje«.

ateljstvu in trgovini kakor tudi sporazum o kulturnem znanstvenem in tehničnem delovanju. Kitajska je priznala Jemenu posojilo 70 milijonov švicarskih frankov, s katerim bo Jemen plačal Kitajsko razno opremo, ki mu jo dobavlja. Razprava o tem

la Kitajska Jemenu nuditi
sto pomoč, ki jo ta potrebuje.
Tako bo Kitajska pomagala
zgraditi neko cesto, tovarno
sladkor, usnjarno, tovarno a
minijastih izdelkov ter teks
no tovarno. Razen tega sta c
državi sklenili zamenjavo

Evropski pododbor
za človeške pravice

prispel na Ciper

NIKOZIJA, 13. — Danes
bila osma obletnica plebi-
ta, ki ga je na Cipru izve-
grška pravoslavna cerkev v
vodstvom nadškofa Makari-
in ki je pokazal, da 97 o-

odraslih ciprskih Grkov
združitev z Grčijo. Ob tej
ložnosti je Digenis, vodja
organizacije EOKA, izdal
glas, ki je bil z letaki da
razširjen v Nikoziji. «Ho-
mo našo svobodo, sedaj ali
nikoli več, pravi Digenis. I-
biscit je bil miroljubni

min Veliki Britaniji, ki ga pa sprejela z zaničevanjem. Potem pravi Digenis, da do člani EOKA na svoj način rešili ciprsko vprašanje, če bo ta rešitev še nadalje obgala, »Obdržali bomo svoje rojce, dokler ne zmagamo, in še eno sredstvo, da dose-

je edino srečstvo, da dose-
mo, kar se nam odreka.
čemo svojo prostost sedaj,
zaključuje proglas, kajti ki
lu bo vstal orkan, ki bo
metel proč kolonialiste».

Včeraj je prišel na Ci-
evropski pododbor za člove-
prave pod vodstvom Da-

prof. Maxa Soerensena. P
odbor bo napravil preisk
o kršitvah človeških prav
o katerih je govorila gr
delegacija v Evropskem s
tu. Soerensen je takoj p
hodu povedal, da bo podod
sklepal pri zaprtih vratih
da se bo ustavil na Cincu

Pododbor ima vsega skupaj 85 oseb, ki sta jih

in javili Grčija in Velika Br
nija,

Tržaski dnevnik

RADIO

TRST 1.
11.30 Operna glasba; 12.10 Kester Gino Conte; 13.20 Glasni album; 16.30 »Cari storn oddaja proze in poezije v na ju; 16.50 Igra in poje Lilli C 17.30 »Zadnje izdaje«, rubrika zaškega krožka za jazz; 1 Simfonični koncert; 21.00 »Gus mediolan immo... 2 etai

KOPER
5.00-6.15 Prenos RL; 6.15
tranzja glasba; 7.00-7.15 Pre
RL; 7.15 Glasba za dobro ju
12.00 Glasba po željah; 13.40 K
tjska unizena: »Zima: obd
va in smoleni travniki«; 14
Torkov opetni odd: 14.30 O
v svet; 14.40 Filmske melo
15.25 Popevke iz Hrvatskega
gorja; 17.00 Ritmi in pope
17.25 Od melodije do melo
18.10 Simfonični koncert; 19
22.15 Prenos RL; 22.15 Orke
Billy May; 22.40 Melodije za
ko noč.

SLOVENIJA
5.00 Pisan glasbeni spored;
»Po gorah je ljube« (domače
narodne); 8.35 »Idi zase glas-
breklosti« - Janez Krstnik
vaki; Figaro; 9.00 Zabavni
zaik; 9.30 Slavni virtuoz i
igrajo; 10.10 Priljubljene po-
ke in zabavne melodije; 1
3 mojstri beneške skladatel
soli; 11.30 Za dom in žene; 1
Razigrana harmonika; 12.00 Z
in samospevi slovenskih skl
teljev; 12.30 Kmečka univer

12.40 Emanuel Chabrier: Par
ralna suita; 13.15 Sest popev
Nat «King» Coleom; 13.30 Pe
spored opernih melodij; 14.20
otroke; 14.35 Naši poslušalci
stifajo in pozdravljajo; 15.40
topisi in spomini; 16.00 Gl
za ljubitelje in poznavalce; 1
Strleek Billy in njegov orkes
17.45 Petnajst minut z Jo S
ford; 18.00 Sportni tednik; 1
Iz zakladnice jugoslovanskih

nospev; 20.00. Koncert mota
ga komornega zbora iz Me
20.30 Radljaka novela - N
Gogol; "Dnevnik blazneža; 2
Taktirka Tonyja Leutwillerjaja
godalni orkester Radia Bo
22.15 Za prijatelje Jazza.

TELEVIZIJA

17.00 Spored za otroke; 1
Poročila; 19.00 Simfonični k
cert; 20.00 "Naš klini; 20.30
ročila; 21.00 "Ženske v her
linus, pustolovska igra; 22.45 H
nos; 23. mednarodne boksa

GLEDALIŠČA

VERDI

Jutri ob 20.30: R. Leoncavallo: «Pagliacci» in C. Orff: «Cmina Burana». Druga prijava, abonma C za vse repertoarje. Dirigent: Ugo Bonello.

KINO

Phenice. 16.00: «Krik v noči». Woodward, S. North, cine scope.

Nazionale. 16.00: «Vrtinec v lja», E. Fisher, D. Reyno technicolor.

Supercinema. 15.15: «Zvezda»

Filodrammatico, 16.00: «Zaseda
Tangerju», Edmund Purdom,
Page, Romantična avantura.
Dubezenska zgodba, Jutri

Grattaciolo, 16.00: «Parizanka»
Bardot, C. Boyer, technico
Arcobaleno, 16.00: «Venera iz C
roneja», Belinda Lee, Jutri
ma Italija-Irska.
Astra Rojan, 16.00: «Zelezno
los B. Hope, M. Highborn, T.

Capitol, 16.30: «Sveta Manka», R. Hoppé, K. Hepburn, E. Nicolov.
Silvano Oriando.
Cristallo, 16.00: «Vohunstvo v kius», R. Wagner, Joan Collins, Edmund O'Brien.
Atahanda, 15.30: «Gaiacosa ob»

Aldebaran. 16.00: «Kongres se
bavas. Humor. Johanna M
Rudolf Parck.

Armonija. 15.00: «Istambula», Flynn, Nova revija: «Če so že bodo svetlele».

Aurora. 15.30: «Raketni pilot lepa Sibirka», John Wayne, technicolor, Zadnjikrat.

Garibaldi. 16.00: «Kajlar Sa

Ideale. 14.30: «Ljubzenski
tiki» Umetnost in ples. G.
Kelly, Tamara Thomanova, I.
Youskevitch.
Impero. 16.00: «Arrivederci
ma». M. Lanza. M. Allasio.

Italia, 16.00: »Angel se je sprijateljil na Brooklynu, Peter Ustinov, Pablito Calvo.
Moderno, 16.00: »Upor obsežnega, Pedro Armendariz, M. doletnim prepovedan.

S. Marco. 16.00: «Marija An
netta», Michele Morgan,
chard Todd.
Savona. 16.00: «Gervaise», Ma
Schell, Françoise Perier.
Viale. 16.00: «Jeniki Antarktik
Jack Mahoney, Shaw Sm

Vitt. Veneto. 16.00: «Sedež vl
licastih», R. Clair, P. Brasse
Zadnji dan.

Belvedere. 15.30: «Med dve
ljubeznima», G. Carson,

Ryan, 15.30: «To moje zane
Marconi, 15.30: «To moje zane
na srce», D. Andrews, S. H
ward.
Massimo, 16.00: «Surova sila»,
Blyth in Y. De Carlo.
Novo cing 16.00: «Dovoli

Odeon, 16.00: »Nobeden me ne
ustavila, Sterling Hayden, W
Ham Bishop.

matičen kriminalni film.
Palance, Mladostnim prepov
dan.

Sumljivo obnašanje ju je izdalo

idnega komisarja dr.

mil golenico leve noge.

na Santini por, Jelussich, 69-let-

„IL SOLE“ O JUGOSLOVANSKO-ITALIJANSKIH TRGOVSKIH ODNOSIH

Italijansko-jugoslovansko sodelovanje na poti k naglemu in gotovemu napredku

V milanskem gospodarskem listu „Il Sole“ in sicer v številki od 6. 7. t.m. je Dino Novasio objavil članek o jugoslovansko-italijanskih gospodarskih odnosih. Ker je članek zanimiv in značilen, ga objavljamo v celoti.

Z izpolnitivno sporazumov tako glede industrijskega sodelovanja kakor tudi plačil je v medsebojni izmenjavi blaga med Italijo in Jugoslavijo prišlo do takega povečanja, da presega običajno vrednost, pa čeprav stalnega naraščanja obsega izmenjave blaga med obojema državama. Pomen izboljšanja trgovskih odnosov z Jugoslavijo je predvsem v duhu sodelovanja, ki se je ustvarila na industrijskem področju. Stevilni je prišlo na iniciativo italijansko-jugoslovanske trgovinske zbornice v Milanu in podobne zbornice v Beogradu ob sodelovanju beograjske trgovinske zbornice za zunanjo trgovino, so ustreznim organom obeh vlad omogočili uveljaviti temelje za doseg sedaj veljavnih sporazumov. Ti sporazumi se dajo izboljšati in se bodo vsekarer je izboljšali, toda že sedanjí potek trgovskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo predstavlja utemeljen dokaz, na osnovi katerega smemo trditi, da smo pred odličnimi in za obe državi nadvse koristnim pretekrom.

Jugoslovanska zunanja trgovina je ob istočasnem notranjem industrijskem razvoju v zadnjih letih napravila pomemben napredek in vzporedno s tem je imel tudi italijanski delež vedno bolj poudarjen pomen; to je treba posebej pripisati pospešenemu ritmu naših posebnih dobav. Leta 1956 se je pri italijanskem izvozu v Jugoslavijo opazilo majhno popuščanje in čeprav je Italija takoj za Zahodno Nemčijo, v jugoslovanskem izvozu ohranja drugo mesto, je v jugoslovanskem uvozu padla na četrto mesto za ZDA, Sovjetsko zvezo in Zahodno Nemčijo.

Danes smo v vsestransko boljtem položaju. Italija je v jugoslovanski zunanji trgovini brez dvoma najbolj važen partner. Že od samega začetka leta 1957 se je ugotovilo, da je obseg izmenjave blaga v prvem polletju se je Italija kot kupec in kot dobavitelj povečala na prvo mesto, razen svetovne ZDA, kjer pa možemo zvesti v poštev dobave, ki jih ta država daje Jugoslaviji v obliki pomoči. To je vsekarer pomemben napredek, posebno če se vzame v poštev mednarodna konkurenca. Italijanska industrija je še enkrat potrdila ne le prednost svojih izdelkov in tehnoloških, ampak tudi svojega duha za delovanje, posebno kar se tiče oblike plačevanja, kar je dokazala nasproti Jugoslaviji.

Položaj, ki ga je zavela Italija ob koncu oktobra lani, je vsestransko zgoren. Izhaja namreč, da je v prvih desetih mesecih leta 1957 izvozila v Jugoslavijo blaga v skupni vrednosti 19 milijard 524 milijonov dinarjev, uvozila pa za 13 milijard 796 milijonov dinarjev. Kar se Nemške zvezne republike tiče, imamo sledečo številko: 18 milijard 979 milijonov dinarjev in 12 milijard 478 milijonov dinarjev; za Sovjetsko zvezo pa 15 milijard 996 milijonov in 11 milijard 394 milijonov; za ZDA (vsevir dobave in obliki pomoči) 40 milijard 673 milijonov, oziroma 8 milijard 160 milijonov dinarjev. V primerjavi s prejšnjim mesecem se je naš izvoz v Jugoslavijo povečal za 17 odst., medtem ko se je izvoz iz Zahodne Nemčije povečal za 15 odst.

Položaj Italije v celotni jugoslovanski zunanji trgovini dobi še večji poudarek, če omenimo, da njegovega naglega vzpona ni pripisati upadajo izvoza iz ostalih držav, ampak stalnemu odstotnemu večanju njenih dobav. Ko bo

Filmske novosti v Jugoslaviji

Slovenski podjetji „Triglav“ in „Vibafilm“ bosta v letošnjem letu precej dejavna. „Triglav-film“ bo izdelal film „Martin Krpan po Levstiku“. Scenarij za film je pripravil književnik Matej Bor. Film bo v barvah. Drugi film bo posnet po noveli Cirila Kosmata „Blaž na trobenti in oblaku“, ki zajema sodobno tematiko s tematsko NOB. „Triglav-film“ je pred dveletjem končal snemanje mladinskega filma „Dobro jutro“.

„Vibafilm“ je v Bocu začel snemati igrani film „Kalaš po znani noveli Ivana Ribiča. Iste avtorja „Primer inženirja“ in „Toras“ bo bodo začeli snemati v kratkem. „Vibafilm“ bo letos izdelal tudi igrani film „Sedmina po istoimenskem delu Bena Zupancica“.

OD LEVE IN OD ZGORAJ: Jože Cuk recitira — Silvij Kobal zabavni napovedovalec v uniformi izidolja iz „Planinske rože“ — Ansambel Boruta Lesjaka

Marilyn Monroe ne bo Jean Harlow; v pričakovanju, da ji zaupajo neko večjo vlogo, se je zatekla k petju.

RAZMIŠLJANJA POVPREČNEGA NEMCA O «NEMŠKEM ČUDEŽU»

Marka ne velja sto pfenigov?

Podatki iz neke ankete govore, da je večina Nemcev primorana računati s slednjim pfenigom - Računi «idealne» družine v teoriji in praksi

Že nekaj let sem se stalno govori in piše o nemškem čudežu. Kako tudi ne, če vzamemo v poštev finančno stanje Zapadne Nemčije, nagač dvig njene proizvodnje in relativno visok standard 30 milijonov državljanov Zahodne Nemčije. Toda o tem čudežu več govore v tujini kot doma in v Zahodni Nemčiji se izraz čudeža po navadi sliši le iz ust tistih javnih in političnih funkcionarjev, ki iz tega kujejo politični kapital. Res je, da je tudi marksistični «Nemec» s čestitimi noseni na dvig svoje dežele, toda marksiško vam bo rekla, da nemška marka ne velja več sto pfenigov. Čudno, kaj ne? In vendar se zdi, da ima prav, kajti tudi v Zahodni Nemčiji gredo cene stalno in nevezdržno navzgor, čeprav s svojimi nemci reči, da živi človek v Zahodni Nemčiji slabo.

Neki kanadski novinar, ki je bil poslan v Zahodno Nemčijo, da si ogleda ta nemški čudež, je prišel v Nemčijo, da v njegovi reportaži smo mogli brati sledeče: «Sedeži v kupejih nemških železniških vagonov, na katerih je bilo v sušnih povojnih letih dovolj prostora za štiri osebe, so danes postali pretežni. Sedaj mo-

rejo na njih sedeti kvečjemu trije. Hodnike in stranišna vrata v vagonih so morali razširiti, ker se je pokazalo, da so bila za nemškega potnika pretesna...»

Ce je kanadski novinar to vzel kot šalo, ni bila slaba, če pa je to mislil zares, je močno pretiraval, kajti hodniki nemških vagonov so ostali prav tako široki kot pred desetimi leti, vendar pa je tudi res, da so Nemci danes mnogo bolj «zaliti» kot so bili v prvih povojnih letih in to ni nikak čudež. Še več, v nemških časopisih je danes zelo mnogo reklame, kjer pogosto srečujemo geslo «za debelejši gospod». To pa še ne pomeni, da v kupejih ne morejo sedeti več po štiri osebe, v kolikor sploh sedijo, kajti Nemci se raje vozijo s svojimi «Volkswagami», ki se na nemških cestah množijo kot gobe po dežju.

Vse to je res. Toda neka nemška poluradna agencija je napravila anketo pri 2000 povprečnih Nemcih in med številnimi vprašanji je bilo tudi sledeče vprašanje: «Ali še vedno računate s slednjim pfenigom?» In 1748 anketiranih Nemcev je na to vprašanje odgovorilo, da računa s slednjim pfenigom in vsaj indi-

retno priznalo, da mora računati tako, kajti marka ne velja več sto pfenigov.

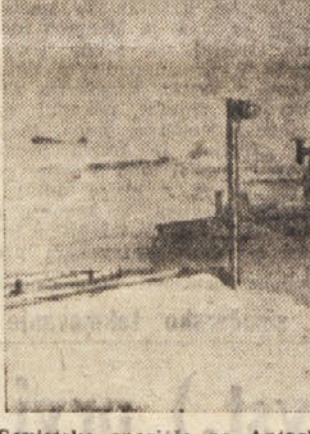
V Wuppertalu obstaja zavod, ki se ukvarja izključno s tem, da daje gospodinjam nasvete, kako naj bi za 300 mark, kolikor znaša njihov družinski proračun, mogle nakupiti potrošnega blaga in sredstev za 350 mark in hkrati prihraniti 75 mark. Tudi to spada v nemški čudež, kajti od 300 mark se da porabiti le 300 in nič več, čudežev pa ni mogoče delati. In vendar je na stotine, na tisoče in desetstote nemških gospodinj, ki se pismeno in nekatere celo osebno obračajo na gornjo ustanovo, ki jim sicer ne more dati niti posojila niti podpore, pač pa le dober nasvet, kako naj svoje marke in pfenige obračajo, da jim bodo najbolje zalegli.

«Včasih prihajajo k meni ljudje,» je pred kratkim pisal nemčelnik iz ustanove samemu ministru za družinska vprašanja v Bonn, «ki so v prav takšni zagati, kakršne morijo finančnega ministra». To se pravi, ljudje, ki kljub čudežu morajo na vse načine pravečati, da svoj mesečni proračun zaokrožijo v okviru sredstev, s katerimi razpolagajo. In samo vodstvo te ustanove pravi, da je to estvar, ki se tiče milijonov nemških žena, kajti kako bomo sicer šli dalje ob tem stalnem naraščanju cene?

Skrbene gospodinje iz Wuppertala so pred kratkim vložile pri nekem državnem statističnem uradu prošnjo, naj izračuna, koliko porabi povprečna družina v Zahodni Nemčiji in tudi koliko je nemška družina porabila v preteklem letu ter kakšna naj bi bila najbolj idealna razdelitev življenjskih stroškov. Statistični urad je vzel stvar kar resno in izšel je sledeči proračun. Statistični urad je izšel iz sledeče postavke: najbolj idealna družina šteje štiri člane. V tej družini dela oče in še nekdo od družine, ki sicer še ni popolno zaposlen, ki pa vendarle nekaj zasluži, tako da znašajo mesečni dohodki 500 mark. Razdelitev stroškov pa bi po njihovem računu bila sledeča: za hrano bi morala nemška družina porabiti 207 mark, oziroma 41,4 odst. dohodkov; za stanovanje bi šlo 15 odst. proračuna oziroma 75 mark; za obleko bi štiričlanska družina morala porabiti 66,5 marke na mesec, oziroma 13,3 odst.; za kulturne potrebe bi porabili 33,5 marke, oziroma 6,7 odst.; za higieno 2,7 odst. oziroma 13,5 marke, za tobak 2,3 odst. ali 11,5 marke in tako bi pod rubriko «razno» ostalo še 18,2 odst. enezkorisnih proračunskih sredstev oziroma 91 mark. Teh 91 mark pomeni mesečni prihranek take idealne nemške družine. Tako menijo v statističnem uradu, toda vsi pravijo, da je to stanovanje dražje in v nekem komentarju na omenjeni proračun idealne družine, smo mogli brati tudi sledeče: s 75 markami si nobena družina ne more plačati najemnine, električne razsvetljave in kurjave. Za to že pri enosobnem stanovanju znašajo stroški 120 ali tudi 130 marke na mesec. To se pravi, mark je bil oni statistični urad dokaj velkodušen na račun proračuna in povrh tega, da ni vzel v poštev še vrsto drugih manjših stroškov, kot na pr. prevoz v službo, poštna stroške in podobno «dobra» prava, ki prav tako spada v proračun. Zato bi bilo povsem odveč govoriti o 90 markah mesečne prihranka, ker bi bila ogromna večina Nemcev zadovoljna s 40 markami pri-

hranka na mesec. Seveda, v kolikor bi ne bilo »potrebno« vmes še nakupovati raznih večjih predmetov, kot na pr. pohištva in drugih nučnih potrebščin, ki močno zadržajo v letni in ne le mesečni proračun, kot smo brali v komentarju o omenjenem »mesečnem proračunu« idealne nemške družine.

Pri vsem tem pa je vendarle treba poudariti še sledeče: z naglim razvojem gospodarstva in z neizpodbitno, pa čeprav relativno prosperiteto, se tudi povprečne zahteve posameznika večajo. In nemški standard ali bolje ta toliko o-

Sovjetsko oporišče na Antarktiki. Mirny, je snežni meter skoraj povsem prekril.

PRVI DVE ŠTEVILKI letošnjih «Literarnih vaj»

Pred sabo imamo prvi dve številki letošnjega letnika tržaških «Literarnih vaj», ki imajo za seboj že osem let rednega izhajanja, kar je nedvomno res lep uspeh za naše dijakke in slovensko šolo na Tržaškem nasloju. Če dobro pomislimo na naloge in poslanstvo tega lista med našo dijaško mladino, bomo takoj spoznali, da so «Literarne vaje» našemu dijaku potrebne, ker mu dajo možnost, da se izživlja tudi na leposlovnem področju. Naravno torej, da je treba temu dijaškemu listu posvečati čim več pozornosti, da bo ostal na dovolj visoki umetniški ravni in se ne bo pretvoril le v nekak zbornik domačih nalog. Zatorej je naloga vseh mladih piscev, ki imajo talent in veselje do pisanja, da po svojih možnostih pomagajo listu s pri-

spevki, da bo postal vsebinsko pester in zanimiv.

Zunanja oblika prve številke nas z estetskega vidika prijetno preseneča, za prvo stran ovitka je namreč akademski slikar prof. Avgust Černigoj izdelal perorisbo «Laško». Na naslovni strani druge številke pa opazimo prijetno risbo z domačim motivom (Nabrežina), ki jo je izdelala Nadja Milanič.

Iz sporočila uredništva je razvidno, da bo nekaj časa na prvih straneh izhajala povest «V kraški milini», ki jo je napisal Srečko Simoneta. Sicer je uredništvo po razpisu nagrade za najboljšo povest v zadnji številki lanskega letnika prejelo več rokopisov, za katere pa je posebna komisija ugotovila, da nobeno delo ni na taki umetniški višini, da bi ustrezalo razpisu. Simonetova povest pa je prekratka, da bi jo priobčevali skoz vse letošnje številke «Literarnih vaj», zato je avtor prejel le polovico razpisane nagrade.

Iz prvih dveh nadaljevanj Simonetove povesti «V kraški milini» dobi bralec vtis, vendar bi lahko avtor pisal svoje pripovedovanje v zanimivejšem tonu, ker se le morda prepočasno vlečejo opisovanja in dogajanja, kar pa si lahko privoščijo le dober pisatelj z odličnim, tekočim jezikom. Po mojem zgubi povest pri bralec precej tudi s tem, ker se mi zdi le pre malo doživljati. In ko ima bralec občutek, da bere spis, katerega vsebina je le iz avtorjeve fantazije, že «a priori» zgubi pripovedovanje na svoji privlačnosti. Več pa bomo seveda lahko povedali, ko nas bo avtor seznanil z nadaljnjim razvojem povesti.

Sledi črtica «Izgnanec» Marije Zlobec; v njej opisuje avtorica žalostno pot mladnice, ki mora v svet zaradi napačnih družinskih razmer.

V prvi številki so «Literarne vaje» razmeroma bogate s poezijo, če jih primerjamo z lanskim letnikom, kjer smo pesmi le preveč pogrešili. Najboljše so pesmi Brune Pertot, ki tokrat objavlja kar tri: «Ko zadnji žarek», «V črni postoj» in «V sinjih slapih», od katerih pa se mi zdi še najlepša «V črni postoj».

Prišel si s tihimi koraki takole pod večer. Tako od nekada hodiš kaliti srčni mir v trenutkih tiste pokoja. Prišel si in zdaj zreg v mene s temnimi očmi: nocoj pa bova slovo vzela, brezup v prihodnje dni...

Prišepke Eveline Umek je krajsa črtica «Saj je bil samo neprisporazna», kjer nam avtorica še enkrat pokaže, da je dober poznavalec človeške duše. Mlada avtorica pa se uveljavlja tudi pri revijah in

časopisih v Sloveniji, njene prispevke smo že zasledili v «Naših razgledi» in «Mladih potih». Sledijo še prispevki «Oblube in sklepi» Vojka Bizjaka, «Občutek dolgočasje» Vande Novak, «Moja enajsta šola» Helene Trampuz, «Besedo je iskal» Edvina Starca, dve pesmi ter krajši sestavek «Počrešni plamen» pisca, ki se podpisuje s inicialkami G. T., ter za zaključek še «Pisma» Vanje.

V drugem delu revije zasledimo še druge rubrike, kot so: «Kulturne novosti», «Gledališče», «Znanstvene novosti» in «Filatelija». Prof. Martin Jevnikar piše o novem dramskem delu Josipa Tavčarja «Prihodnje nedelje»; Sergij Bonča objavlja nekaj krajših poročil o predstavah Slovenskega narodnega gledališča v Trstu. Med drugimi objavljenimi prispevki so še «Iz narodne zakladnice», «Ziljenje v resolju» ter krajši sestavek o nastanku filatelije.

Iz druge številke je omeniti črtico «Moš v nerodnem položaju»; ki jo prispeva Hektor Jogan; nadalje krajši spis Marije Zlobec «Tujec» in prispevek Marije Floridan «Iz mojega dnevnika o hospitaciji». V leposlovnem delu objavljajo nadalje svoje prispevke še: Bruna Pertot, Iris Canciani, Iva Sancin, Vilma Malalan, Marija Trobec, Neda Mijot, Helena Trampuz, Ines Tavčar, Marija Debeljuh in Ivana.

Iz ostalih objavljenih prispevkov je še omeniti dve poročili iz umetniških galerij, ki jih objavlja Boris Podrekar; zanimiv sestavek Henrika Adamčiča «TV ali cinemascope?» in nadaljevanje studije, ki jo objavlja Samo Pahor pod naslovom «Iz narodne zakladnice».

V obeh številkah revije nadalje zasledimo tudi več likovnih prispevkov.

Na koncu pa še nekaj zaključnih misli: iz objavljenih prispevkov je na žalost opaziti, da na poziv uredništva ni bilo velikega odziva, ali vsaj odziva tistih, od katerih je uredništvo pričakovalo boljše in kvalitetnejše prispevke. V obeh številkah namreč zasledimo le nekaj takih prispevkov, ki so kakovostno dobri, medtem ko je objavljenih mnogo drugih, ki bi ustrezali le morda domačim nalogam ne pa literarnemu spisu. Umevno je, da naj uredništvo čimla dosti izbire na razpolago ob pomanjkanju materiala ter je primorano, da objavlja skoraj vse prete prispevke, pri katerih ne more drugega, kot da kvečjemu popravi slovnične napake.

Zatorej je potrebno, da bomo v prihodnjih številkah zasledili tudi morda imena tistih, ki so že zapustili solske klopi ter so svoj čas z uspehom prispevali v ta list. Naloga uredništva pa naj ne bo le ta, da urejuje prispevke, temveč da skuša na vse načine in po svojih možnostih izboljšati dijakke k pisanju (morda z nagradami za najboljše objavljene prispevke itd.). Glede notranje estetske oblike pa bi dodali še to, da naj bi bila skrb urednikov tudi ta, da odpravijo monotone naslove objavljenih prispevkov ali pa da bi uporabljali različne tiskarske črke; so to majhne stvari, ki pa bodo nedvomno imele svoj pozitiven vpliv na estetsko obliko revije.

Zelja nas vseh je, da naj «Literarne vaje», po osmih letih svojega obstoja, še nadalje dobro uspevajo in se dvignejo na višjo stopnjo tako po kakovosti kakor tudi po vsebinski pestrosti.

MARIO BAN

PRVI POSNETEK JONOSFERE v observatoriju v Beogradu

V observatoriju za proučevanje jonosfere v oddelku za radiofiziko pri inštitutu za proučevanje električnih pojavov «Nikola Tesla» so napravili prvi posnetek jonosferskih pojavov nad Beogradom. Ta observatorij je prvi te vrste v Jugoslaviji in na Balkanu ter edini na vsem področju od Dunaja do Bombaja. Pa tudi v vsem svetu jih ni mnogo: vsega kakih stih.

Napravo — jonosferski reaktor — s katero so napravili osnutek, so zgradili po načrtu inženirja Dejana Bajica, ki vodi observatorij.

Ta observatorij nado uporabljati zlasti v tem geofizikalnem letu. Zanimiva je okolščina, da se s to napravo vršmerjenja jonosfere povsem avtomatsko, tako rekoč brez vsodelovanja ljudi, in to stalno od ure do ure, ker v jonosferi se stalno dogajajo spremembe, ki so odvisne od kroženja naše Zemlje okrog sonca in okrog svoje ose, kakor tudi od dejavnosti sončnih peg in drugih nitelev.

Glavna naprava jonosferskega repertoarja deluje na načelu radarja. V njem je vgrajen nad sto elektronskih cevi, ki jih uporabljajo tudi pri izdelovanju radijskih aparatov in postaj; ima dva katodni cevi, ki jih uporabljajo tudi v televiziji; v aparat je vgrajena tudi avtomatska filmska kamera. Narejeno je tako, da more kamera snemati vse pojave, ki jih je moč z elektronskimi instrumenti opaziti v jonosferi. Kamera hkrati beži tudi datume in točen čas snemanja posameznih jonosferskih pojavov. To je važno predvsem zato, ker je jonosferska dejanska napeljen del atmosfere od 50 do 100 km vi-

Kitajska znanosti akademija

Kitajska akademija znanosti ima 68 znanstveno raziskovalnih inštitutov, ki proučujejo vse od atomske energije do ekologije rib. Ti znanstveni inštituti, ki jih je pred petimi leti bilo le 31, so doslej peti učili vse antibiotike in pomagali industriji pri proizvodnji umetne svile iz odpadkov pri pridobivanju sladkorja iz sladkornega trsa ter iz drugih cenljivih surovin. Inštituti so precej pripomogli tudi k proizvodnji alga za človeško prehrano, nekateri pa so proučevali rudna ležišča in gorodve na področju reke Heilungjiang. Pred petimi leti je delalo v kitajskih inštitutih 1300 ljudi, zdaj je zaposlenih že 3500 znanstvenikov in drugih namščencev.

Na vprašanje, kaj vpliva na gostoto jonosfere, je inženir Bajic odgovoril: «Vpliva ne le sonce, ampak tudi njegove pege, nato magnetno polje naše Zemlje in kozmični žarki. Toda na gostoto jonosfere vplivajo tudi bližnji in strelci. Vse to se seveda odraža tudi na poti radijskih valov od radjskih postaj do radijskih sprejemnikov.

Observatorij v Beogradu za proučevanje jonosfere ima to re velik pomen ne le za proučevanje te visoke atmosfere plasti, kakor tudi za vzdrževanje radijskih zvez v Jugoslaviji in izven nje, ampak tudi za razširitev mednarodnega sodelovanja na tem znanstvenem področju. Tudi s tega stališča predstavlja ta observatorij pomemben uspeh jugoslovanske tehnike.

BREZ BESED

